

УДК 336.64

JEL Classification: O21-23

Погребняк А.Ю.

к.е.н., ст. викладач КПП ім. Ігоря Сікорського

Ліннік І.М.

студентка КПП ім. Ігоря Сікорського

## УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

*У статті розглядаються інноваційний аспект управління фінансами в системі відносин всередині організації. Доведено, що проблема ефективного управління фінансовими ресурсами вкрай актуальна на сьогоднішній день для економічних суб'єктів. У сучасних умовах фінансовий менеджмент підприємства набуває першочергового значення, так як саме підприємства з ефективною системою управління фінансами зможуть максимізувати свої ринкові зусилля, запропонувати ринку свої послуги і отримати за їх здійснення максимально можливу ціну, що дозволяє сповна окупити всі витрати, а також істотно підвищать ефективність внутрішніх і зовнішніх інвестиційних проектів. Виокремлено ключові питання фінансового менеджменту*

*Розглянуто процес удосконалення фінансів через призму основних функцій менеджменту.*

*Обґрунтовано, що інноваційний розвиток підприємства потребує проектування як і будь-яка систему. Необхідно не тільки визначити завдання, які стоять перед підприємством, а й створити систему, що забезпечує перехід підприємства в цей стан, визначити необхідні ресурси, розробити бізнес-процеси інноваційної діяльності.*

**Ключові слова:** фінанси; управління фінансами; фінансовий менеджмент та фінансовий механізм.

**Постановка проблеми.** Фінанси підприємств – це сукупність об'єктивно обумовлених економічних відносин підприємств, що мають розподільний характер, грошову форму вираження і реалізуються в доходах, надходженнях, накопиченнях, що формуються в розпорядженні суб'єктів господарювання для цілей забезпечення виробничої діяльності. Підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності продукції і послуг, активізації підприємництва і інше, все це в сукупності зараз потрібно від підприємства. Важлива роль у виконанні цих завдань відводиться аналізу проблем управління фінансами підприємств. З допомогою цього аналізу розробляється основна стратегія розвитку підприємства, плани і управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства. Управління фінансами

підприємства, сприяє оптимізації прибутку, максимізації вартості бізнесу, чистого прибутку на акцію, рівня дивідендів, а також на підтримання конкурентоспроможності та фінансової стійкості господарюючого суб'єкта. Проблема ефективного управління фінансовими ресурсами вкрай актуальна на сьогоднішній день для економічних суб'єктів. Без правильної інформації про наявні фінансові ресурси можна втратити достатню кількість своїх активів. Управління фінансовими ресурсами економічного суб'єкта здійснюється за допомогою організації і функціонування фінансової системи підприємства, реалізації фінансової функції управління. Опрацювання всіх елементів системи управління фінансовими ресурсами та планування їх взаємодії є основою побудови організаційної взаємодії у фінансовій системі підприємства

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанню управління фінансами, а також підвищенню ефективності цього процесу присвячені багато робіт. Зокрема такі автори, як Балабанов І.Т., Акулов В.Б., Соболева О.О., Сидорова А.В., Тульчинська С.О., Тюленєва Ю.В., Погребняк А.Ю. та інших. Із зарубіжних авторів, які спеціалізуються з даної тематики можна виокремити наступних: А.М. Фрідман, Ю.Ф. Брігхем, Дж.А. Х'юстон, Р.С. Хіггінс, М. Раймерс, І.А. Бланк та інших.

**Мета** статті полягає в обґрунтуванні сутності управління фінансами, його специфічних ознак.

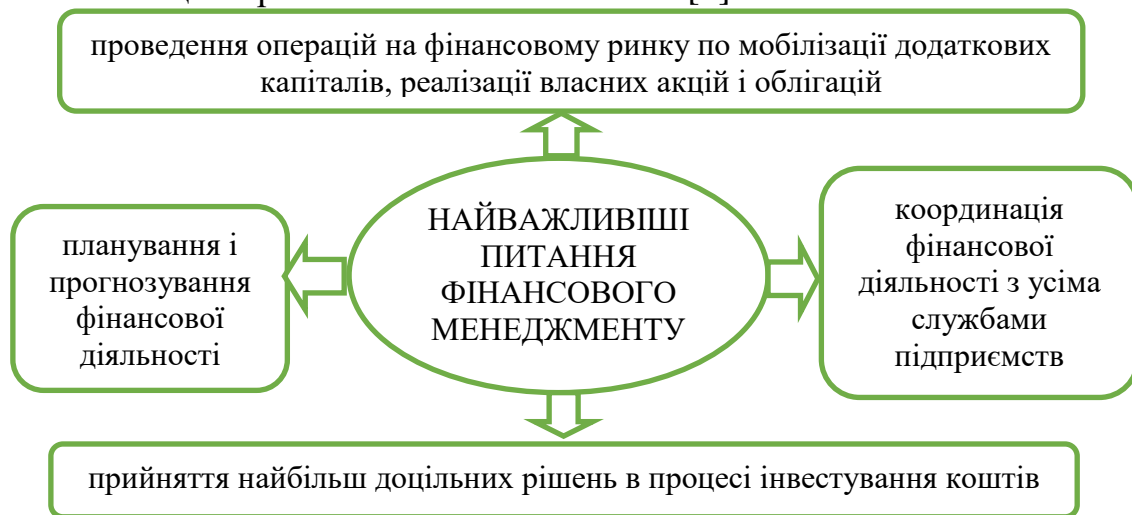
**Виклад основного матеріалу.** На сучасному етапі економічного розвитку, забезпечення конкурентоспроможності підприємства можливо лише при переході від традиційного до інноваційного типу господарської діяльності. Тому все більше підприємств виявляють бажання перейти на цей шлях, розробляючи і впроваджуючи різноманітні проекти для здійснення необхідних змін. Інноваційні зміни вкрай складні як з точки зору їх організації, так і з точки зору фінансування.

У сучасних умовах фінансовий менеджмент підприємства набуває першочергового значення, так як саме підприємства з ефективною системою управління фінансами зможуть максимізувати свої ринкові зусилля, запропонувати ринку свої послуги і отримати за їх здійснення максимально можливу ціну, що дозволяє сповна окупити всі витрати, а також істотно підвищать ефективність внутрішніх і зовнішніх інвестиційних проектів.

Раціональне управління фінансами підприємства, автоматизація управлінської звітності, можливість оперативно відстежувати рух і цільове використання коштів дозволяють планувати і прогнозувати розвиток підприємства, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Управління фінансами підприємств – це управління в сфері грошових відносин щодо формування, розподілу і використання грошових доходів, накопичень і фінансових ресурсів з метою найбільш ефективного їх використання і підвищення платоспроможності підприємства. Основне завдання фінансового менеджменту щодо

мобілізації і використання грошових фондів підприємств полягає в максимізації їх реальних пасивів і активів [1].



Рисунк 1 – Ключові питання фінансового менеджменту

Планування займає центральне місце в управлінні фінансами. Це пояснюється тим, що при плануванні всебічно оцінюється стан фінансів того або іншого суб'єкта господарювання, виявляються можливості збільшення фінансових ресурсів, напрямки їх більш ефективного використання. Відповідні управлінські рішення в процесі планування приймаються на основі аналізу фінансової інформації, яка повинна бути достатньо повною і достовірною. Фінансовий план повинен бути повним фінансовим відображенням всієї планованої діяльності підприємства. Це визначає комплексний підхід до розробки системи фінансового планування.

Оперативне управління являє собою комплекс заходів, що розробляються на основі оперативного аналізу, що складається з поточної фінансової ситуації; їх мета – отримання максимального ефекту від перерозподілу фінансових ресурсів при мінімумі витрат. Основний зміст оперативного управління полягає в маневруванні фінансовими ресурсами заради своєчасного виконання необхідних заходів, а також усунення можливих труднощів на окремих ділянках фінансово-господарської діяльності підприємств. Джерелами такого маневрування можуть бути резервні фонди, надпланові фінансові ресурси, кредити банків та ін.

Контроль як елемент управління здійснюється як на стадії планування, так і на стадії оперативного управління. Він покликаний забезпечити повне і своєчасне надходження грошових коштів в централізовані і децентралізовані фонди фінансових ресурсів, доведення їх до одержувача, економне і цільове використання.

При діагностиці існуючої системи управління фінансами на підприємстві, перш за все, оцінюється, наскільки управлінська звітність відображає економічний стан підприємства, наскільки існуюча методика управління відповідає завданням підприємства, і наскільки автоматизовані процеси управління. В результаті аналізу існуючої

системи управління фінансами, необхідно розробити ескізний проект, який включає в себе ідеальну модель роботи підприємства [3].

Очевидно, що впровадити подібний проект практично неможливо, тому доцільним буде доопрацювати його з урахуванням реалій роботи підприємства. Досить часто необхідність удосконалення управління фінансами може проявлятися через потребу оснащення підприємства необхідною технікою або відсутність програмного забезпечення/грошових коштів на впровадження ідеального проекту, а також в низький рівень підготовки персоналу підприємства. Виходячи з реалій роботи підприємства, розробляється більш «приземлений» документ, що включає в себе список організаційних заходів, які повинні бути реалізовані на підприємстві. Крім того, розробляються необхідні нормативні документи, описуються бізнес-процеси, а також проводиться модифікація існуючої автоматизованої системи [4].

Автоматизація фінансів – найсучасніша тенденція в управлінні, як підприємства в цілому, так і фінансами зокрема. Автоматизована система – це основний крок до ефективного управління та розвитку бізнесу. Автоматизація бізнесу необхідна в першу чергу підприємствам, що динамічно розвивається та прагнуть зайняти лідируючі позиції на ринку. Автоматизовані системи управління фінансами підприємства служать інструментом для отримання конкурентної переваги перед іншими організаціями.

Автоматизовані фінансові системи на підприємствах дозволяють керівникам середньої і вищої ланки отримувати оперативну інформацію про фінансово-господарської діяльності підприємства, контролювати доходи і витрати, істотно підвищити свій прибуток, збільшити продажі, успішно реалізовувати інвестиційні проекти. Внаслідок чого підвищиться конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість підприємства, знижується ймовірність грошових махінацій на підприємствах [5].

На результативність виробничо-комерційної діяльності будь-якого підприємства істотний вплив мають управління процесом функціонування та організаційна структура, в рамках якої цей процес здійснюється. Правильно обрана структура дозволяє забезпечити підприємству повну зайнятість персоналу, гнучкість у використанні ресурсів і відповідність вимогам ринку. Таким чином, неминуче приходимо до необхідності більшої або меншої реорганізації системи управління інноваційною діяльністю підприємства. Для прийняття обґрунтованих і оперативних рішень керівництва часто необхідно в короткі терміни прорахувати і порівняти кілька варіантів планів [6].

Таким чином, інновації – це не тільки використання високих технологій, а й інновації в сфері управлінських рішень. Для реалізації більшості завдань, які стоять перед підприємством необхідна реорганізація системи управління підприємством на основі нових управлінських технологій. Підприємство, яке має намір працювати гнучко, неминуче приходиться до необхідності використання інноваційних

підходів. Для значної кількості великих промислових підприємств, вдосконалення системи управління фінансами означає, в тому числі, фінансове реформування і реструктуризацію. Структурні перетворення будуються на економічно обґрунтованій стратегії реформування. Відповідно до неї і розробляється система фінансового управління підприємством, як система планування, обліку і контролю підприємства в процесі його фінансового реформування і реструктуризації.

Для ефективної реалізації завдань, що стоять перед підприємством, необхідно розробити систему управління інноваційною діяльністю, основа якої – розбиття складного процесу на прості компоненти на основі проектного підходу. Це дає цілий ряд ефектів: робота з процесу перетворюється в цілеспрямований рух, різко зростає продуктивність праці, знижується кількість помилок. Для реалізації такого підходу необхідно розробити ефективну організаційну структуру, систему управління фінансами, сформувати службу маркетингу, забезпечити документообіг, тобто детально сформулювати правила роботи підприємства, в основних рисах загальні для всіх компаній інноваційної спрямованості.

Можна зробити наступний висновок: інноваційний розвиток підприємства необхідно точно також проектувати, як і будь-яку систему. Необхідно не тільки визначити завдання, які стоять перед підприємством, а й створити систему, що забезпечує перехід підприємства в цей стан, визначити необхідні ресурси, розробити бізнес-процеси інноваційної діяльності. Тільки так можна розраховувати на успіх.

Змістовною основою системи фінансового управління промисловим підприємством, адекватно враховує рівень впливу і способи уникнути фінансових ризиків, є бюджетування. Управління грошовими потоками складних господарських комплексів, якими є промислові підприємства, не може не використовувати схеми поведінкового моделювання можливих результатів руху грошових ресурсів. Розробка фінансових моделей оцінки і управління фінансовими ризиками – це частина загальної системи бюджетування на підприємстві. Вони є досить надійним інструментом оцінки та управління всієї системи фінансових ризиків на підприємстві, оскільки дозволяють зважувати різні рівні ризиків в зв'язку з різними факторами впливу на них і рівнями керованості ними.

**Висновки.** В цілому, система управління фінансами підприємства повинна забезпечувати для керівництва прозорість фінансового стану і руху фінансових ресурсів, формування найбільш вигідних варіантів фінансових планів, оперативний облік фактичної інформації, контроль відхилення від плану. У зв'язку з цим, основою системи управління фінансами на підприємстві є: узгоджений аналіз матеріальних потоків і фінансових потоків, як за окремими товарними групами і підрозділам, так і по підприємству в цілому; поєднання планування та контролю реалізації планів на базі узгодження планових документів з системою бухгалтерського обліку та звітності. Це дає можливість формування

узгоджених фінансових планів як по підприємству в цілому, так і по його підрозділах і напрямках діяльності. Створювана система управління фінансами підприємства повинна давати можливість вирішувати такі завдання управління фінансами:

- оцінка фінансового стану підприємства;
- фінансова оцінка основних напрямків діяльності (витрати, прибуток, рентабельність і інші показники по товарних групах, підрозділам, контрагентам);
- вибір найбільш прибуткового варіанта асортиментної політики (складу асортименту та обсягів продажів по його позиціях);
- формування бюджетів підрозділів і контроль їх виконання;
- планування і контроль фінансових потоків;
- перевірка фінансової можливості бути реалізованим планів продажів і планів закупівель;
- прогноз і запобігання банкрутства і форс – мажорних ситуацій;
- визначення термінів, обсягів і доцільності взяття кредитів;
- аналіз, планування і контроль прибутків і збитків;
- аналіз, планування і контроль зміни структури балансу (структури капіталу та ін.).

В результаті вдосконалення системи управління фінансами на підприємстві, менеджмент підприємства повинен отримати більше можливостей щодо прийняття бізнес-рішень, звітність підприємства повинна стати більш прозорою для інвесторів і акціонерів, що дозволить підвищити оперативність роботи і інвестиційну привабливість підприємства.

#### **Список використаних джерел:**

1. Артус М. (2005), Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки , *Фінанси України*. (№5).
2. Бердар М. М. (2008), *Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства*, (5).
3. Дехтяр Н. А. (2011), Фінансовий механізм діяльності суб'єктів господарювання: монографія, 182 с.
4. Котляр М. Л. (2008), Аналіз фінансового стану підприємства, *Фінанси України*.
5. Pohrebniak A., Tulchynska S. (2017) 'Aspects of crisis management for innovation active engineer enterprises', *International Marketing and Management of Innovations: International Scientific*, (2), [Online]. Available at: [www.IMMI.ath.bielsko.pl](http://www.IMMI.ath.bielsko.pl)

---

**Погребняк А.Ю.**

*к.э.н., ст.преподаватель, КПИ им. ИгоряСикорского*

**Линник И.Н.,**

*студентка, КПИ им. ИгоряСикорского*

#### **СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯУПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСАМИ И ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ**

*В статье рассматриваются инновационный аспект управления финансами в системе отношений внутри организации. Доказано, что проблема эффективного*

*управления финансовыми ресурсами крайне актуальна на сегодняшний день для экономических субъектов. В современных условиях финансовый менеджмент предприятия приобретает первостепенное значение, так как именно предприятия с эффективной системой управления финансами смогут максимизировать свои рыночные усилия, предложить рынку свои услуги и получить за их осуществление максимально возможную цену, что позволяет сполна окупить все затраты, а также существенно повысят эффективность внутренних и внешних инвестиционных проектов. Выделены ключевые вопросы финансового менеджмента*

*Рассмотрен процесс совершенствования финансов через призму основных функций менеджмента.*

*Обосновано, что инновационное развитие предприятия требует проектирования как и любая систему. Необходимо не только определить задачи, стоящие перед предприятием, но и создать систему, обеспечивающую переход предприятия в это состояние, определить необходимые ресурсы, разработать бизнес-процессы инновационной деятельности.*

**Ключевые слова:** финансы; управление финансами; финансовый менеджмент и финансовый механизм.

**Pohrebniak A.,**

*Ph.D., Senior Lecturer, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute*

**Linnik I.**

*student, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute*

#### **IMPROVEMENT OF FINANCIAL MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES**

*The article deals with the innovative aspect of financial management in the system of relations within the organization. It is proved that the problem of effective management of financial resources is extremely relevant for today's economic entities. In modern conditions, financial management of an enterprise becomes of paramount importance, as companies with an effective financial management system will be able to maximize their market efforts, offer their services to the market and obtain the maximum possible price for their implementation, which allows them to fully reimburse all costs, as well as significantly improve efficiency. internal and external investment projects. The key issues of financial management are outlined*

*The process of improving finance through the prism of the main functions of management is considered.*

*It is substantiated that the innovative development of the enterprise requires designing as any system. It is necessary not only to identify the tasks facing the enterprise, but also to create a system that ensures the transition of the enterprise to this state, to identify the necessary resources, to develop business processes of innovation activity.*

**Keywords:** finance; financial management; financial management and financial mechanism.

---

**Погребняк А.Ю.**

**anna.u.pogrebnyak@gmail.com**

**Ліннік І.М.**

**linnik.irina.net@gmail.com**